

Asia: VN/24437/2024

Lausuntopyyntö metsätalouden tulosperusteiset tuet -työryhmän muistiosta

1. Yleinen palaute työryhmän muistiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen valtakunnallisen ilmastoyksikkö pitää hyvänä, että metsätalouden tulosperusteisten tukien työryhmän muistioon pyydetään lausuntoja. Ilmastoyksikkö suhtautuu myönteisesti työryhmän ehdotuksiin liittyen metsätalouden tulosperusteisten tukien pilotointiin ja selvittämiseen. Ilmastoyksikkö pitää erittäin kannatettava, että metsätalouden tukien vaikuttavuutta pyrittäisiin parantamaan tulosperusteisuudella. Lisäksi pidetään hyvänä, että aloitettaisiin soiden ennallistamisella ja lehtojen hoidolla, kun ennallistamisasetuksenkin velvoitteiden toteuttaminenkin alkaa lähivuosina.

Ehdotettuja pilotteja pidetään tarpeellisina. Lisäksi metsien kiertoajan pidennys olisi tarpeen pilotoida ellei kiertoajan pidennykseen tähtäävää lakimuutosta olla tekemässä.

Ilmastoyksikkö tuo esiin, että sivuilla 13–14: Luvun 2 ilmastolakia kuvaavassa kappaleessa olisi syytä mainita myös valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelmasta, koska se on ilmastolain mukainen suunnitelma ja sopeutumistoimien merkitys metsille on keskeistä.

Muistiossa sivulla 53 tuodaan esiin, että ilmastovaikutusten ja kenties myös kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta kannattaisi ehkä pyrkiä saamaan heikkotuottoisia alueita pysyvän suojelun piiriin, mikä sitten mahdollistaisi niiden ennallistamisen ilman erillistä sopimusta. Ilmastoyksikkö pitää tätä hyvänä näkökulmana ja tuo esiin, että suojelukohteilla ja niihin rajautuvia muidenkin maankäyttöjen alueita, kuten esim. turvepeltoja, voisi sisällyttää suojelualueisiin ja jossain tapauksissa ostaa myös valtiolle silloin, kun esimerkiksi niiden ennallistamisella lisättäisiin suojelualueen arvoa ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden lisäksi myös ilmastotavoitteiden saavuttamista. Tästä on joitakin tapauksia, jossa samalla valuma-alueella voi olla useampia maankäyttöjä ja maanomistaja voisi olla kiinnostunut myymään myös esim. turvepellon suojelun

yhteydessä valtiolle. Tämän hetkisillä rahoituksilla se ei onnistu, raha ei riitä tai ehdot estävät ostamiset.

Ilmastoyksikkö pitää hyvänä sivuilla 63-64 esiin tuotua valuma-alueajattelua ja sitä, että vesiensuojelun tehostamiseksi laajempi valuma-aluekoordinaatio on tuotu esiin. Valuma-alueen eri toimien samanaikainen suunnittelu on erittäin tärkeää monivaikutteisuuden kannalta.

Laajempien kokonaisuuksien saaminen tuen piiriin voi edellyttää tukimalleja, joissa tuki myönnetään toimenpiteitä suunnitteleville ja toteuttaville toimijoille. Tämä on valtiontukisääntöjen puitteissa ongelmallista, sillä maanomistajat ovat valtiontukinäkökulmasta katsottuna lopullisia etuuden saajia. Tämän tyyppisiin seikkoihin tulisi löytää ratkaisuja edelleen tukimalleja kehittämällä. Keskeistä tässä olisi myös, että rahoitukset eivät olisi niin tiukasti sektoreihin rajautuvia, esimerkkeinä metsä- ja maataloussektorit.

Ilmastoyksikkö tuo esiin, että valuma-alesuunnittelun tiekartan toimenpiteisiin on kirjattu ”Toteutetaan kokeiluhanke tulosperusteisen rahoituksen käytöstä valuma-alesuunnitelmien toimeenpanossa”. Metsätalous on merkittävä osa valuma-alueiden maankäyttöä, joten kannattamme vaihtoehtoja, joilla on samanaikaisesti selkeä kytkentä valuma-alueetarkasteluun. Työryhmän ideoimista vaihtoehtoista kosteikkojen perustaminen, suojavaöhykkeet ja soiden ennallistaminen voisivat olla tällaisia vaihtoehtoja. Työryhmän ehdotuksissa (luku 12) ei kuitenkaan ole mukana kosteikkoja. Vaihtoehtojen pohdinnassa olisi hyödyllistä punnita nimenomaan tuen valuma-aluevaikutuksia. Korvauksen suuruuden voisi yksinkertaisimmillaan ainakin osittain sitoa kohteen vaikutusalueen kokoon – mitä suuremmalta alueelta kohteelle ohjautuu vesiä, sitä parempi korvaus. Samalla kohteen mitoitus pitää luonnollisesti olla riittävä vastaanottamaan saapuvat vedet.

Sivulta 84 alkaen on esitelty työryhmän ehdotukset pilotoitaviksi tulosperusteisiksi tuiksi. Metsityksen lisäämiseen liittyvää vaihtoehtoa ei ole analysoitu, eikä sitä ole ehdotettu pilotoinnin kohteeksi. Ilmastoyksikön mielestä joutomaiden ja pinta-alaltaan pienten, metsän keskellä tai metsän reunassa sijaitsevien maatalousmaa-alueiden metsittäminen lehtipuuvaltaisesta voisi hyvin sopia tulosperusteisen tuen pilottikohteeksi, joten myös tätä vaihtoehtoa tulisi analysoida.

2. Tulosperusteisten tukien ja ympäristöllisen tarjouskilpailun vahvuudet ja heikkoudet verrattuna perinteiseen tukijärjestelmään, jossa korvataan kustannuksia ja tulonmenetyksiä.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

3. Työryhmän esittämien pilottiehdotusten toteuttamiskelpoisuus.

3.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1

-

3.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)

-

3.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

3.4 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

-

4. Millaisia vaikutuksia työryhmän esittämällä tuella olisi?

4.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)

-

4.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)

-

4.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

Muistiossa muualla kuin luvun 11.5. kohdalla muistiossa sivulla 39 todetaan, että heikkotuottoisten metsäojitettujen soiden ennallistamisesta

olisi saatavissa synergiaa luonnon monimuotoisuuden suojelun ja ilmastotavoitteiden kanssa, mikä on erittäin kannatettavaa. Todettakoon myös, että edellä mainittu ennallistaminen tukisi myös Suomen ennallistamistavoitteiden saavuttamista, kun maatalouden turvepeltojen ennallistamista voidaan täyttää osin myös heikkotuottoisten metsäojitettujen soiden ennallistamisella.

4.4 Lehtojen luonnonhoito (luku 11.6)

-

5. Kehittämisehdotukset työryhmän pilottiehdotuksiin.

5.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)

Sivulta 90 alkaen on esitelty lehtipuuosuuden lisäämisen mahdollisuutta tulosperusteisen tuen avulla ja sivulla 113 on ehdotettu pilottitueksi taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korottamista lehtipuun osuuden perusteella. Tämän pilottikohteen analysoinnissa tulisi pohtia sitä, miten siinä voitaisiin ottaa huomioon hirvieläinten vaikutus lehtipuuston tuhoutumiseen ja miten tukeen saataisiin sisällytettyä riittävä kannustin tuhojen ennaltaehkäisyyn.

5.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)

-

5.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

-

5.4 Lehtojen luonnonhoito (luku 11.6)

-

Syvälä Riitta
Pohjois-Pohjanmaan ELY

Helkimo Johanna
Pohjois-Pohjanmaan ELY - ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö on sijoitettuna Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja lausunto on annettu ilmastoyksikön kannanottona.